ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ДЕПАРТАМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції

СТРАТЕГІЯ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ТОМ І

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

16 травня 2018 року

Київ – 2018

УДК: 355.588:347.132.15
Стратегія реформування організації цивільного захисту. Том. 1. Цивільний захист України: сучасний стан, здобутки, проблеми, перспективи розвитку: Матеріали науково-практичної конференції. – Київ: ІДУЦЗ, 2018. – 345 с.

ОРГКОМІТЕТ:

ПРУСЬКИЙ Андрій Віталійович	Заступник начальника Інституту (з науково-дослідної роботи), підполковник служби цивільного захисту, голова оргкомітету
ДЕМКІВ Анна Миколаївна	Начальник наукового відділу, підполковник служби цивільного захисту, заступник голови оргкомітету

Члени оргкомітету:

БОНДАРЕНКО Олег Олександрович	Завідувач кафедри організації заходів цивільного захисту
ЮРЧЕНКО Валерій Олександрович	Завідувач кафедри організації управління у надзвичайних ситуаціях
СИДОРЕНКО Володимир Леонідович	Професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
ДОЛГИЙ Микола Леонідович	Завідувач кафедри домедичної підготовки та організації психофізіологічної діяльності
ТЕРЕНТ'ЄВА Анна Валеріївна	Завідувач кафедри державної служби, управління та навчання за міжнародними проектами
МИХАЙЛОВ Віктор Миколайович	Начальник науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту

Секретаріат організаційного комітету:

КРОПИВНИЦЬКИЙ Роман Станіславович	Заступник начальника наукового відділу, підполковник служби цивільного захисту
ПОТЕРЯЙКО Сергій Петрович	Старший науковий співробітник наукового відділу
БАРИЛО Оксана Григорівна	Старший науковий співробітник наукового відділу
ПЕРЕВЕРЗІН Юрій Павлович	Старший науковий співробітник наукового відділу
ЛИТВИНОВСЬКИЙ Євген Юрійович	Науковий співробітник наукового відділу
НАЗАРЕНКО Марина Миколаївна	Науковий співробітник наукового відділу
ПАВЛЕНКО Віталій Васильович	Науковий співробітник наукового відділу

У Матеріалах Конференції наведено результати наукових досліджень актуальних проблем цивільного захисту, пов'язаних із: запобіганням надзвичайним ситуаціям, забезпеченням техногенної, пожежної та екологічної безпеки, практичними діями органів управління та сил цивільного захисту в умовах надзвичайних ситуацій, організацією заходів цивільного захисту, науковим та методичним забезпеченням підготовки керівних кадрів та фахівців у сфері цивільного захисту, а також підготовкою населення до дій у надзвичайних ситуаціях.

Матеріали Конференції призначені для використання фахівцями, що провадять свою діяльність у сфері цивільного захисту. Також дане видання може бути корисним науковим та науково-педагогічним працівникам, які здійснюють наукові дослідження у сфері цивільного захисту та науково-педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах України.

Відповідальність за зміст та достовірність наданих матеріалів несуть автори публікацій.

© ІДУЦЗ
© ДСНС України

Шановні колеги!

Надзвичайно приємно вітати вас на такому представницькому форумі!

Зміни, що відбуваються в Україні у зв'язку з децентралізацією влади, передачею окремих повноважень щодо організації заходів цивільного захисту від державних органів до органів місцевого самоврядування, зумовлюють необхідність проведення реформування системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Реалізація Стратегії реформування системи ДСНС має виконуватися на підгрунті результатів наукових досліджень у сфері цивільного захисту.

Ідея Конференції − масштабна за своєю суттю та амбітна у своїх прагненнях: підтримати розвиток наукової та науково-технічної діяльності у сфері цивільного захисту, стимулювати інтерес науковців до теоретичних досліджень та практичного застосування знань у професійній діяльності.

Мета нашої спільної роботи – узагальнення нових прикладних і теоретичних досліджень у сфері цивільного захисту. Ми впевнені, що досить широка проблематика Конференції сприятиме обміну думками та пошуку нових пріоритетних напрямів наукових досліджень, встановленню та розвитку наукового співробітництва між навчальними закладами, науковими установами України.

Варто визнати, що учасники Конференції мають реальну можливість підвищити свій науковий та професійний рівень для самореалізації у теоретичній та практичній площинах, знайти нові знайомства й обмінятися досвідом у проведенні наукових досліджень.

Від імені організаційного комітету Конференції та від себе особисто щиро бажаю вам успіхів і високих наукових звершень!

Начальник Інституту державного
управління у сфері цивільного захисту,
д.держ.упр, доцент,
Заслужений лікар України П.Б. Волянський

ЗМІСТ

стор.

Аветісян В.Г., Сенчихін Ю.М. Програмний тренажер "Оцінка навичок прийняття рішень 1-м керівником гасіння пожежі. Гасіння пожежі в підвалі житлового будинку" 12

Александров В.Л., Гунченко О.М., Стефанович П.І. Актуальні питання створення аварійно-рятувальних служб органами місцевого самоврядування 14

Барило О.Г. Проблеми державного управління у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних вчених 16

Бездітко Л.В., Житова О.П., Пазич В.М. Використання інтерактивних технологій навчання при викладанні дисципліни "Безпека життєдіяльності" 18

Безуглов О.Е., Литовченко Д.Р., Новак М.В. Определение постоянной времени чувствительного элемента теплового пожарного извещателя при автономных испытаниях 21

Безуглов О.Е., Литовченко Д.Р., Новак М.В. Разработка методологического комплекса для формирования подразделения по выполнению высотных аварийно-спасательных работ 23

Безуглов О.Е., Литовченко Д.Р., Новак М.В. Стохастический подход к моделированию среднеобъемной температуры в помещении 26

Белюченко Д.Ю., Белоножко А.А. Исследования сокращения времени оперативного развертывания спасательной техники пожарно-спасательного подразделения 27

Белюченко Д.Ю., Пирлик А.А Последовательность действий спасателя при соединении индивидуальной страховочной системы к специальному оснащению и страховочным средствам 29

Бережанський Т.Г., Башинський О.І., Балацький О.Т. Регенерація зношених металевих частин пожежної техніки зносостійкими покриттями 31

Биков О.С., Шинкаренко А.В. Освітні інформаційні технології у навчальному процесі з функціонального навчання 32

Білошицький М.В., Жартовський С.В., Копильний М.І., Корнієнко О.В., Ліхньовський Р.В. Дослідження ефективності загороджувальних смуг для локалізації пожеж у природних екосистемах із застосуванням речовин з вогнезахисними властивостями 34

Боброва Є.Є., Цюприк А.Я. Психологічні особливості емоційного інтелекту у професійній діяльності керівника 36

Бондаренко С.М. Дослідження можливості використання зміни електричної ємності середовища для виявлення диму 38

Бородич П.Ю., Тишаков В.П., Агашков С.С. Оценка функционального состояния и динамической устойчивости газодымозащитников 40

Бородич П.Ю., Тишаков В.П., Агашков С.С. Построение и исследование имитационной модели оперативного развертывания и установки бандажа на емкости с помощью пневмоинструмента 41

Булах А.П., **Макаревич О.П.** Оцінка готовності фахівців цивільного захисту до дій за призначенням 43

Бурак Н.Є. Ідентифікація параметрів впливу на процес формування професійної компетентності сучасного рятувальника 46

Вавренюк С.А. Удосконалення комплексу заходів захисту населення від надзвичайних ситуацій 48

Василинець Т.В., Цюприк А.Я. Психологічні особливості впливу перфекціонізму на обдарованість особистості в навчальній діяльності 50

Васильєв І.О. Сучасний захист територій та суб'єктів господарювання від пожеж – проблеми і шляхи розвитку 53

Васильченко А.В. Негативное воздействие на строительные конструкции при взрыве метанового баллона 56

Васильченко С.Б. Освітні педагогічні інформаційні технології 58

Вдович С.М. Комунікативна підготовка фахівців у сфері цивільного захисту 60

Виноградчий В.І., Ненько С.К. Проведення моніторингових досліджень рівня знань учнів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та порядку укриття в захисних спорудах 62

Вовк С.Я., Пазен О.Ю., Довгаль В.Ю., Крещенко В.О. Термодинамічні основи синтезу вогнезахисних покриттів на основі силікатних матеріалів 65

Вовчук С.Г. Підвищення ефективності просвітницько-інформаційної роботи та пропаганди знань з питань захисту та дій у надзвичайних ситуаціях 66

Вовчук С.Г., Яковець Н.М. Безпека життєдіяльності та цивільний захист – вимога сьогодення 69

Войтенко В.В., Ільченко Н.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі функціонального навчання в Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва 71

Волянський П.Б., Євсюков О.П., Терент'єва А.В. Запровадження імітаційного моделювання у навчальний процес підвищення кваліфікації фахівців у сфері цивільного захисту 75

Гарбуз С.В. Методологія оцінки масштабів небезпечної ситуації на нафтопереробних об'єктах для населення 78

Гармаш С.М., Семенов М.І., Мітіна Н.Б., Малиновська Н.Б. Пожежна та екологічна безпека на підприємствах за виробництвом біогазу 80

Гончаренко Я.В., Кочмар І.М. Біоремедіація забруднених нафтою ґрунтів 82

Гудович О.Д., Деревянко О.Г. Щодо деяких аспектів забезпечення професійної компетентності державних службовців і посадових осіб органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту 84

Гура С.О. Віктимність як особистісна якість працівників ДСНС 87

Гурник А.В., Куньо М.Д., Ядченко Д.М., Литовченко А.О. Методологічні основи формування рівня підготовленості авіаційних рятувальників до дій в складних умовах 89

Даниленко С.В., Кандул Т.В. Цивільний захист об'єднаної територіальної громади 91

Дейнеко Н.В. До питання радіаційного впливу радону на населення України 94

Демків А.М., Кропивницький Р.С., Назаренко М.М. Основні заходи психологічного захисту та допомоги населенню при НС в об'єднаних територіальних громадах 95

Дубінін В.А. Актуальні питання в організації навчання студентів цивільному захисту 97

Дубінін Д.П., Лісняк А.А. Обґрунтування доцільності у розробці установки для отримання дрібнорозпиленої води для гасіння пожеж у житлових будівлях 99

Єлісєєв В.Н., Бондаренко О.О. Алгоритм ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів 102

Єременко С.А. Організаційно-правові перспективи використання систем підтримання прийняття рішень у єдиній державній системі цивільного захисту України 105

Ищук В.М., Попов Э.В., Подберезна О.С. Организация профессиональной подготовки пожарных-спасателей 107

Іванець Г.В., Толкунов І.О. Особливості методів прогнозування процесів виникнення надзвичайних ситуацій 109

Іванчатенко А.В. Дослідження сучасного стану екологічної безпеки у сфері збирання та зберігання твердих побутових відходів в місті Миколаєві 111

Іващенко О.А. Розвиток лідерських якостей у майбутніх працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій 113

Ізотов В.І. Формування готовності екіпажів цивільних судів до безпечної життєдіяльності при знаходженні в море 114

Ізотов В.І. Шляхи вдосконалення навчання непрацюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях 116

Калиновський А.Я., Коваленко Р.І. Аналіз шляхів скорочення часу реагування на локальні надзвичайні ситуації в Україні 118

Карабин В.В., Терех Н.В. Вплив самозаймання порід відвалу вуглезбагачувальної фабрики компанії "Львіввугілля" на екологічний стан атмосфери 120

Клименко Н.Г. Шляхи підвищення ефективності заходів щодо забезпечення екологічної безпеки та запобігання надзвичайним ситуаціям 122

Ковалев П.А., Булхов И.И., Котоловец Д.И. Анализ особенностей развития чрезвычайных ситуаций в метрополитене и процессов их ликвидации 124

Ковалевська Т.М. Значення правового та морального виховання 125

Ковальов О.С. Контроль наявності джерел іонізуючого випромінювання у незаконному обігу 126

Кондратюк В.М., Рогаль П.П., Сипко В.Г., Плис Мих.М., Плис М.М., Рогальов М.В. Планування та організація евакуації при загрозі виникнення та виникненні надзвичайних ситуацій 128

Корнейко О.Г. Принципи тактичної медицини. Сучасні засоби надання першої допомоги за протоколами тактичної медицини 130

Костенко В.О. Удосконалення державного управління у сфері цивільного захисту в контексті реформ в Україні 132

Костенко Т.В, Костирка О.В, Абдуллаєв А.А. Теплове навантаження на пожежних рятувальників під час аварійно-рятувальних робіт на відкритій місцевості 134

Коцюруба В.І. Аналіз досвіду організації сумісного виконання завдань з розмінування у Донецькій та Луганській областях 136

Кочерга Є.В. Навчання безпеці життєдіяльності через реалізацію наскрізних змістових ліній у шкільному курсі хімії 138

Кравців С.Я. Використання статистичного методу для інтегрального пожежного ризику 139

Красницька О.В. Ораторське мистецтво в діяльності викладача вищого навчального закладу 141

Красюк С.В., Нетребенко А.Ю. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях в умовах інформатизації суспільства 143

Кропивницький В.С. Актуальні проблеми забезпечення пожежної безпеки в побуті 145

Кулаков О.В. Особливості категорування за вибухопожежною та пожежною небезпекою зовнішніх кабельних споруд 147

Кусій М.І. Карабин О.О. Використання інноваційних технологій при підготовці фахівців цивільного захисту 149

Куций О.А. Психологія переживання часу як можливий фактор визначення придатності індивіда до управління 151

Кучеренко С.М., Кучеренко Н.С. Особливості дослідження проблеми підготовки фахівців у сфері цивільного захисту 153

Кірпічніков В.Ю. Навчання населення та освітні інформаційні технології 155

Литвинова Н.М. Рекомендації на основі закордонного досвіду 157

Литвиновський Є.Ю. Ретроспектива створення національного проекту освіти з безпеки 159

Мазуренко В.І., Карпенко В.Ф. Деякі проблеми навчання населення у сфері цивільного захисту 161

Макаренко А.М., Дрозденко Н.В., Стрюк М.П., Долгий М.Л. До питання навчання з домедичної допомоги 164

Максимов А.В., Хорошев Р.О., Скомаровський Г.В. Анализ проведения аварийно-спасательных работ газодымозащитниками на высоте 166

Маркіна Л.М., Крива М.С. Дослідження стійкості експериментальної установки ЕУ БЦП-14 при надзвичайних ситуаціях 170

Маркіна Л.М., Савіна О.Ю. Необхідність забезпечення Миколаївського регіону фахівцями з цивільної безпеки 172

Мелещенко Р.Г., Баглюк Е.Ю., Борзенков Д.А. Технические возможности пожарного самолета АН-32П по тушению ландшафтных пожаров 174

Мельник Р.П., Мельник О.Г. Дослідження шляхів підвищення надійності систем пожежної сигналізації 175

Миронець С.М. Формування психологічної готовності рятувальників до діяльності в екстремальних умовах 177

Михайлов В.М. Адаптивне управління системою цивільного захисту в умовах гібридного протистояння 179

Михайлова Н.Ю. Особливості конфліктів у навчально-виховному процесі курсантів ВНЗ ДСНС 184

Моренюк Р.Я., Хром'як У.В. Проблеми вирубки лісів карпат в Україні 186

Мосов С.П., Чубіна Т.Д. Напрями вдосконалення державного управління сферою пожежної безпеки як важливої складової національної безпеки України 187

Муконін Ю.В. Інноваційні технології в освітньому просторі підготовки фахівців у сфері цивільного захисту 189

Мул А.М. Поняття надзвичайної ситуації в законодавстві України, зарубіжних держав та у міжнародних правових актах 191

Мірко Н.В., Романюк Н.М. Реалізація інноваційних освітніх технологій для формування професійної компетентності педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту 193

Мітіна Н.Б., Гармаш С.М., Малиновська Н.В., Булейко А.А. Теоретичне обґрунтування застосування аварійно-рятувальних комплексів в залежності від надзвичайної ситуації 196

Ножко І.О. Науково-дослідницька діяльність магістрів пожежної безпеки в системі їх професійної підготовки 198

Олешко Ф.П., Єфімова О.В. Підвищення ефективності навчання через застосування інноваційних технологій в НМЦ ЦЗ та БЖД Луганської області 200

Остапов К.М. Підвищення ефективності використання водопінних і порошкових вогнегасників 202

Остапов К.М. Траєкторії руху гелеутворюючих складів поданих із двох стволів-розпилювачів на осередок пожежі 204

Островерх О.О. Нормативно-правове забезпечення навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях 206

Павленко В.В. Проблемні питання щодо організації фортифікаційних робіт та шляхи їх вирішення 208

Пелешко М.З., Башинський О.І. Дослідження міцнісних характеристик бетону в умовах пожежі 209

Переверзін Ю.П. Освіта як основа успіху реформи єдиної державної системи цивільного захисту 211

Писклакова О.О., Косенко В.О. Щодо вибору принципу управління ієрархічною системою управління й локалізації надзвичайних ситуацій 214

Плис Мих.М., Плис М.М., Кондратюк В.М. Методологічні підходи до оцінки техногенних ризиків 216

Плис Мих.М., Плис М.М., Рогаль П.П., Сипко В.Г. Деякі положення стосовно методики прогнозування наслідків аварії з виливом (викидом) небезпечних хімічних речовин (НХР) 218

Подлісняк І.С. Проблеми ефективності екологічної політики в Україні: юридичний аспект 220

Положешний В.В. Захист від пожеж обєктів нафтопереробної промисловісті, охорона навколишнього середовища 222

Поліщук К.В. Дослідження проблеми екологічної безпеки на полігоні ТПВ м. Миколаєва 224

Пономаренко Р.В., Мишина В.О., Стадник Д.А. Разработка нормативов спасения пострадавших из помещения с использованием носилок спасательных огнезащитных 226

Попович В.В. Еколого-техногенна небезпека згасаючих териконів Нововолинського гірничопромислового району 227

Потеряйко С.П., Пруський А.В. Напрями удосконалення функціонування механізмів державного управління у сфері цивільного захисту 229

Радченко Л.В. Техногенно-екологічна безпека в Україні: сучасний стан та шляхи удосконалення 231

Рижикова І.А., Кирпичова І.В., Проскурнін О.А. Використання фітотехнологій для покращення стану малих річок України 233

Рогаль П.П., Кондратюк В.М., Сипко В.Г., Плис Мих.М., Плис М.М. Робота розрахунково-аналітичної групи (РАГ) щодо оцінки радіаційної обстановки 235

Рогальов М.В., Плис Мих.М., Плис М.М. До питання прогнозування та оцінки наслідків промислових (аварійних) вибухів 237

Рогуля А.О., Ільчишин О.Ф. Інноваційні технології в освітньому просторі підготовки фахівців у сфері цивільного захисту 239

Савченко А.В. Моделирование теплозащитных свойств гелеобразующих систем при тушении пожаров в резервуарных парках 241

Савчук В.В., Мигаленко К.І. Склад диму під час горіння торф'яників 243

Савіна О.Ю. Актуальність викладання питань надання першої медичної допомоги в непрофільних ВУЗах сфери цивільного захисту 245

Світлична Н.О. Взаємозв'язок особистих якостей зі стратегіями прийняття рішень рятувальника 245

Сергєєва Л.А., Оленєв Д.Г., Вальченко О.І., Глєбова О.І. Деякі аспекти викладання тактичної медицини щодо домедичної допомоги пораненим і постраждалим, які перебувають у шоковому стані 248

Сергієнко Н.П. Особливості копінг-поведінки у працівників ДСНС з різним стажем роботи 250

Сидоренко В.Л, Азаров І.С., Середа Ю.П., Задунай О.С, Мінська Ю.Ю. Тенденції використання безпілотних літальних апаратів в ході проведення пошуково-рятувальних робіт 252

Сипко В.Г., Рогаль П.П., Кондратюк В.М., Плис Мих.М., Плис М.М. Спостереження та лабораторний контроль у сфері цивільного захисту 254

Сировий В.В. Забезпечення ефективності дій пожежно-рятувальних підрозділів при проведені розвідки в сучасних умовах 256

Сировий В.В. Особливості функціонування системи гасіння пожежі 258

Слободяник В.І., Сірко Р.І. Особливості використання психологічного тренінгу для подолання кризових станів у психолога ДСНС України 261

Смирнов О.М., Макаров Є.О. Аналіз умов виконання завдань щодо утилізації ВНП та розробка пропозицій щодо покращення цих процесів 264

Соболь О.М., Тютюник В.В., Кулєшов М.М., Писклакова О.О. Підхід до оцінки ефективності функціонування територіальних органів ДСНС України, до повноважень яких віднесено питання державного нагляду (контролю) у сферах пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту 266

Соколовський І.П., Гаваза О.А., Гомон О.В. Деякі аспекти в діяльності Аварійно-рятувальних служб цивільного захисту 268

Сошинський О.І. Дослідження екологічних аспектів розробки серії замінних корпусів до пожежних сповіщувачів ИП-105 270

Стародубцев С.Є. Інноваційні технології в освітньому просторі підготовки фахівців у сфері ЦЗ 272

Стручок В.С. Аналіз та шляхи подолання кризи щодо організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях 274

Стручок В.С., Стручок О.С. Сучасні підходи у забезпеченні техногенної безпеки хімічно небезпечних об'єктів 276

Стрілець В.М., Стецюк Є.І., Іванов Є.В., Белюченко Д.Ю. Розробка науково-методичного апарату обґрунтування нормативів для оцінювання рівня підготовленості особового складу підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту 277

Тарадуда Д.В. Щодо розробки стандартної операційної процедури проведення деконтамінації при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на потенційно небезпечних об'єктах 279

Тищенко В.О., Гур'єв О.В. Проблеми гасіння лісових та торф'яних пожеж 281

Ткаченко Ю.М. Інтерактивний плакат – електронний освітній засіб нового типу 283

Толкунов І.О., Толкунова В.І., Бондаренко О.О. Особливості використання аналітичних методів для організації інженерної розвідки щодо забезпечення евакуації постраждалого населення із зон надзвичайних ситуацій 285

Тригуб В.В. Особливості використання пневматичного рятувального пристрою "куб життя" 287

Уляшкевич В.Р. Можливості вебінарів для застосування в процесі підготовки фахівців у сфері цивільного захисту 290

Ференц Н.О. Дослідження ризику резервуарів для нафтопродуктів 291

Халмурадов Б.Д., Казанець В.І., Павлиш В.Д. Застосування безпілотних літальних апаратів підчас виконання аварійно-рятувальних робіт 293

Хижняк В.В., Шевченко В.Л., Ядченко Д.М. Інформаційна організаційно-змістовна модель підвищення кваліфікації фахівців у сфері цивільного захистута підготовка населення з питань безпеки життєдіяльності 294

Хілько Ю.В. Оцінка параметрів припинення горіння за допомогою метання контейнеру з вогнегасним порошком у осередок пожежі 296

Хміляр О.Ф. Психічне здоров'я військовослужбовців: складові та норми 298

Цапко О.Ю., Цапко Ю.В. Вплив мінеральних наповнювачів покриття на ефективність захисту деревини від дії полум'я магнію 300

Чвалун С.В. Вдосконалення підготовки та впровадження в життя нових форм навчання молоді Сумщини в галузі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності 303

Червякова О.В. Вектори розвитку державного устрою України в напрямку євроінтеграції 309

Черкашин А.В., Мишина В.О. Анализ государственного обучения школьников основам пожарной безопасности как элемент гражданской защиты 312

Черкашин А.В., Мишина В.О. Усовершенствование государственного механизма по обучению населения и защите от чрезвычайных ситуаций и предотвращения их возникновению 314

Чернуха А.А., Вачков И.Ю., Фильчук О.Н. Исследование защитного действия масок изолирующих аппаратов различных типов 316

Чернуха А.А., Вачков И.Ю., Фильчук О.Н. Исследование ударопрочности огнезащитного слоя комбинированного огнезащитного покрытия 318

Чернуха А.А., Вачков И.Ю., Фильчук О.Н. Исследования огнезащищенной древесины при задействовании различных механизмов действия огнезащитного средства 321

Чубань В.С. Роль економіко-математичного моделювання при дослідженні показників у сфері цивільного захисту 323

Шевченко Р.І. Формування параметрів математичної моделі скорочення негативних наслідків надзвичайних ситуацій медико біологічного характеру міського рівня поширення небезпеки 325

Шихненко К.І. "Перевернуте навчання" як методична інноваційна технологія .. 327

Шмига С.А., Богданович Л.М. Основні форми популяризації безпеки життєдіяльності людини 329

Шойко В.А. Особливості державної правової політики України у сфері цивільного захисту 331

Штейн П.В. Проблемы соответствия форм обучения при изучении дисциплины "Гражданская защита" в ВУЗе 333

Шудренко І.В. Застосування інноваційних технологій навчання при вивченні дисципліни "Цивільний захист" 335

Шуневич Б.І. Мета і завдання курсів підготовки перекладачів англійської технічної термінології з гуманітарного розмінування 337

Щербак С.Н., Огороднийчук А.Ю., Онищенко Д.О. Проблемы организации оперативно-спасательной деятельности подразделений Оперативно-спасательной службы гражданской защиты ГСЧС Украины 340

Юрченко В.О., Сварковський О.С. Державним службовцям – підвищення кваліфікації за галузевим напрямком 341

інтенсивність теплового випромінювання при горінні ізоляційних матеріалів КВ. Категорія з зовнішньої кабельної споруди залежить, в основному, від площі пожежі, яка, зокрема, визначається лінійною швидкістю розповсюдження полум'я та часом вільного розвитку пожежі.

Цитована література

1. Статистика пожеж // Офіційний веб-портал Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту. Режим доступу: http://undicz.mns.gov.ua/content/statistics.html.

2. Правила улаштування електроустановок. П'яте видання, перероблене й доповнене. – Харків: Видавництво "Форт", 2014. – 800 с.

3. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою: ДСТУ Б В.1.1-36:2016. – [Чинний від 2017-01-01]. – Київ: Мінрегіон України, 2016. – 34 с. – (Національний стандарт України).

4. Довідник керівника гасіння пожежі / За загальною редакцією В.С. Кропивницького. Київ: Літера-Друк, 2016. – 317 с.

Кусій М.І., Карабин О.О.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Навчання фахівців сфери цивільного захисту це цілеспрямований процес, який повинен орієнтуватися на підготовку висококваліфікованих кадрів, що відповідають високим вимогам професійної діяльності за рівнем професійної компетентності і психологічних якостей особистості. Навчаючись у вищому навчальному закладі майбутній фахівець сфери цивільного захисту повинен оволодіти загальними і спеціальними знаннями, навичками та вміннями дій у надзвичайних ситуаціях, а також сформувати необхідні особистісні морально-психічні, психологічні та ділові якості, що забезпечать йому в майбутньому виконання накреслених завдань, особисту безпеку та можливість виживання в екстремальних умовах [1, с.10].

Суттєву роль у формуванні особистісних та професійних якостей майбутнього фахівця служби цивільного захисту відіграє освітній процес, в якому, на нашу думку повинні поєднуватися традиційні методики навчання та інноваційні технології, що синтезують в освіті сучасні педагогічні інновації і комп'ютерні технології.

З метою якісної підготовки фахівців особливої уваги потребує розгляд, розроблення та впровадження в навчальний процес електронних матеріалів, які створені у вигляді динамічних анімацій, моделей, їхнє узгодження з традиційними технологіями та методами навчання, здійснення інтерактивного навчання. Одним із ефективних видів інноваційних технологій навчання є впровадження віртуального навчального середовища "Віртуальний університет".

Середовище “Віртуальний університет” сприяє виникненню навчальної взаємодії між студентами, викладачами і засобами ІКТ, а також формуванню пізнавальної активності студентів за умови наповнення компонентів середовища предметним змістом певного навчального спрямування” [2, с. 3].

Також відбувається зміщення акцентів з процесу викладання, особливо на старших курсах, на процес самостійного навчання курсантів та студентів, засвоєння ними знань і досвіду під керівництвом викладача на основі збільшення аудиторної та позааудиторної самостійної роботи.

Проте, для того, щоб середовище “Віртуальний університет” забезпечувало ефективний навчальний процес потрібно структуризувати вимоги до цього середовища:

– персональність – можливість відтворювати особистісні характеристики, що дозволяють судити про характер людей, що беруть участь у комунікації;

– виразність – можливість виразити невербальну інформацію;

– конструктивність;

– креативність – можливість створювати об’єкти віртуального середовища та маніпулювати ними;

– сталість – можливість зберігати певний час об’єкти, відтворені в середовищі;

– спільність справ – можливість створювати на базі засобів інформації групи за інтересами.

Ще одним з методів активізації пізнавальної активності курсантів та студентів, розвитку їхніх творчих здібностей, більш якісної фахової підготовки є моделювання з використанням комп’ютера, виконання віртуальних дослідів, лабораторних робіт, особливо для тих явищ, приладів, котрі неможливо виконати в реальних умовах. Моделювання з використанням комп’ютерів дозволяє продемонструвати і дослідити властивості об’єктів, явищ, а також багаторазове виконання певних дій – сформувати вміння і навички виконання певних операцій. У процесі моделювання студент виступає в ролі дослідника, експериментатора, що включає його в процес інтерактивного навчання [3, с. 102]. Моделювання є найбільш адекватним сучасним вимогам до системи освіти методом використання комп’ютерів у навчальному процесі, який зумовлює інтерактивні методи навчальної діяльності.

Використання комп’ютерного моделювання у вищих навчальних закладах може здійснюватися за такими варіантами: дослідження явищ, об’єктів на основі готових моделей; побудова моделей самими курсантами та студентами.

Таким чином, пріоритетними напрямами інноваційного розвитку системи освіти у сфері цивільного захисту є:

– матеріально-технічне, комп’ютерне та дидактичне забезпечення;

– упровадження системи самостійної роботи, дистанційного навчання на основі інформаційно-освітньої системи навчального закладу та створення “Віртуального університету”;

– збільшення питомої ваги занять з розвитку аналітико-прогностичного

мислення; застосування ігрового, ситуативного та віртуального моделювання; поширення комунікативно-діалогічних видів та форм організації навчально-виховного процесу;

– розроблення та впровадження систем для ефективної діагностики та контролю знань, умінь та навичок професійної діяльності.

Цитована література

1. Козяр М.М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій: дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: 13.00.04 / Козяр Михайло Миколайович. – К., 2005. – 532 с.

2. Зачко О.Б. Віртуальний університет (на прикладі ЛДУ БЖД): навчально-методичний посібник / Зачко О.Б., Рак Т.Є. – Львів: "Сполом", 2008. – 161 с.

3. Коваль М.С. Використання мультимедійного комплексу HiClass II у процесі викладання пожежних дисциплін / М.С. Коваль, Т.Є. Рак, А.Д. Кузик // Пожежна безпека: зб. наук. праць ЛІПБ, УкрНДІПБ МВС України. – Львів: СПОЛОМ, 2002. – [вип. 2]. – С. 101-104.

Куций О.А.

ПСИХОЛОГІЯ ПЕРЕЖИВАННЯ ЧАСУ ЯК МОЖЛИВИЙ ФАКТОР ВИЗНАЧЕННЯ ПРИДАТНОСТІ ІНДИВІДА ДО УПРАВЛІННЯ

Сучасна ситуація в українському секторі управління різних форм власності та рівнів управління свідчить про те, що є значні недоліки у системі підготовки цієї важливої частини персоналу. Так, часто наштовхуємося на окремі або й тотальні провали з боку менеджерів щодо управління різними проектами та процесами. Не виникає сумнівів в тому, що саме керівники є домінуючим гальмом реформ, які так потребує Україна. Тому, назріла нагальна потреба переглянути існуючу систему підготовки менеджерів, а особливо такого її елементу як придатність на рівні індивіда до цієї, досить складної, напруженої, виснажливої та дуже важливої діяльності як управління. У цьому напрямі дуже перспективною та цікавою виглядає ідея про дослідження особливостей переживання індивідом часу як здатності до виконання функцій управління [5].

У психології щодо категорії часу на основі концепції Б. Ананьєва [5; 6] сформувалось дві позиції: сприйняття часу (відображення в психіці людини часових відношень між подіями в її життєвому шляху, одна із координат життєвого світу особистості, час життєвого світу особистості, особистий час психічних процесів) та переживання часу (переживання, спогади, очікування, передчуття, мрії, надії, форма переживання часу, що характерна особистості, яка представляє дану культуру і породжена нею). Однак, Є. Головаха і О. Кронік [2] (причинно-цільова концепція психологічного часу) зробили такий висновок: вимірювати психологічний час особистості і здійснювати його